

18.11.2008

Resurssipoliittinen osasto
Esittelijä Mirjami Tanner

EDUSKUNTA
Ulkoasiainvaliokunta

UTP 23/2008 vp

EDUSKUNNALLE TIEDOTTAMINEN / PUOLUSTUSMINISTERIÖN JA NATON JOHTAMISJÄRJESTELMÄORGANISAATION VÄLINEN YHTEISTYÖSOPIMUS

Ohessa toimitetaan eduskunnan ulkoasianvaliokunnalle perustuslain 97§ nojalla muistio, joka käsittelee Suomen puolustusministeriön ja Naton johtamisjärjestelmäorganisaation välisen yhteistyösopimuksen neuvottelujen aloittamisesta.

Yksikön päällikkö

Arto Koski

Esittelijä

Mirjami Tanner

18.11.2008

UTP 23/2008 vp

PUOLUSTUSMINISTERIÖN JA NATON JOHTAMISJÄRJESTELMÄORGANISAATION VÄLINEN YHTEISTYÖSOPIMUS

Suomi aloittaa neuvottelut Naton johtamisjärjestelmäorganisaatiota NC3O:ta (NATO Consultation, Command and Control Organization) edustavan NC3A laitoksen kanssa tiedonvälityksen, valvonnan ja johtamisen alaa koskeva puolustusministeriön ja Naton viranomaisten välinen puitesopimus (Memorandum of Understanding, MoU).

NC3A on osa Pohjois-Atlantin neuvostolle (North Atlantic Council, NAC) raportoivaa Naton tiedonvälityksen, johtamisen ja valvonnan järjestämisen kokonaisuutta (NATO C3 Organization, NC3O). NC3O kokonaisuuteen kuuluvat myös Naton C3 lautakunta (NATO C3 Board) sekä Naton viestintä- ja informaatiojärjestelmien ylläpidosta ja operoinnista vastaava laitos (NATO Communication and Information Systems Services Agency, NCSA).

NC3 virasto suunnittelee, koordinoi ja toimeenpanee Nato-maiden yhteisiä hankkeita (mukaan lukien tutkimustyö) sekä hankintoja muun muassa tiedustelun, valvonnan, johtamisen, johtamisjärjestelmätekniikan ja tietotekniikan alalla. Tällä hetkellä laitos työllistää yli 600 henkilöä, käytännössä lähes 800 henkilöä kun huomioidaan myös projektipalkattu ja muu laitoksen työnohjauksen alaisena laitoksen tiloissa työskentelevä henkilöstö. Laitoksen toiminnan juuret Natossa ulottuvat noin 50 vuoden päähän. Viraston päämaja sijaitsee Brysselissä ja toinen osa virastoa sijaitsee Haagissa.

NC3A:n tehtäviin sisältyy muun muassa Naton ja jäsenmaiden tiedustelun, valvonnan ja johtamisen kokonaisjärjestelmien (mukaan lukien henkilöstö ja toimintatavat) valmistelu, suunnittelu, kilpailuttaminen, toteuttaminen ja hankintojen johtaminen sekä vastaanottaminen, sekä asiantuntijatuki organisaatioille ja toimeksiantajille näiden omien vastaavien hankkeiden toteuttamiseksi.

Laitos seuraa tieteellistä ja teknistä kehitystä alallaan, tukee Naton sotilasviranomaisia operaatioiden aikana sekä osallistuu standardointityöhön Naton rakenteissa. Lisäksi laitos tarjoaa asiantuntijatukea Naton eri komiteoille ja työryhmille sekä jäsenmaille.

Verrattaessa kotimaisiin organisaatioihin, NC3A:n tehtäväkenttä sivuaa toimintoja, jotka kuuluvat ensisijaisesti puolustusvoimien johtamisjärjestelmäkeskuksen kehitysosaston työjärjestykseen. Tämän lisäksi NC3A:n tehtävät sivuavat myös puolustusvoimien teknillisen tutkimuslaitoksen elektroniikka- ja informaatiotekniikan osaston, maanpuolustuskorkeakoulun johtamisen ja tekniikan laitosten sekä maa-, meri-, ja ilmavoimien materiaalilaitosten elektroniikkaosastojen toimintoja.

Natoon kuulumattomien maiden on mahdollista tehdä yhteistyötä laitoksen kanssa yksittäistä projektia tai hanketta varten haettavalla erillisellä päätöksellä Pohjois-Atlantin neuvostolta (North Atlantic Council, NAC). Menettely on raskas ja hidas eikä mahdollista useamman pienemmän ja kestoltaan lyhyemmän yhteisprojektin toteuttamista.

Edellä kuvatun menettelyn rinnalle on luotu järjestely, jossa laitoksen ja Natoon kuulumattoman maan välillä sovitaan yhteistyöstä yleisellä, toistaiseksi voimassa olevalla puitesopimuksella. Naton rauhankumppanuusmaista Ruotsi on tehnyt NC3A:n kanssa puitesopimuksen vuonna 2007. Ruotsi on aktiivisessa yhteistyössä NC3A:n kanssa ja sen kokemukset saamistaan hyödyistä ovat myönteisiä. Ruotsi muun muassa järjesti Enköpingissä 24–25.9.2008 Ruotsin ja NC3A:n yhteisen verkostopuolustuskonseptin teknisen esittelyn.

18.11.2008

Puitesopimusjärjestely helpottaa Suomen yhteistyötä NC3A:n kanssa ja yksittäisten yhteisprojektien toteuttamista. Kehittämishankkeissa, harjoituksissa ja operaatioissa tarvittavan asiantuntijatuen saatavuus parantuu ja nopeutuu. Kotimaisen teollisuuden näkyvyyden edistäminen ja verkottuminen helpottuu, samoin kuin uusien kanavien hyödyntäminen puolustusvoimien hankintatoimessa. Suomen mahdollisuudet kansainväliseen tutkimus-, tuotekehitys- ja koulutusyhteistyöhön parantuvat tiedustelun, valvonnan ja johtamisen alueilla.

Puitesopimus helpottaa Suomen sotilaallisten valmiuksien kehittämistä ja on hyödyllinen kansainvälisen kriisinhallinnan osallistumisen kehittämisen kannalta. Puitesopimus myös helpottaa Suomen Naton kanssa rauhankumppanuusohjelman puitteissa hyväksymien tavoitteiden käytännön toteuttamista.

Tarkoituksena on käynnistää puolustusministeriön neuvottelut NC3A:n kanssa yleisestä puitesopimuksesta, jonka perusteella osapuolet voivat perustaa yhteisprojekteja keveämmällä ja nopeammalla päätöksentekomenettelyllä (Technical Arrangement, TA).

Sopimusneuvottelujen tavoitteena on saada aikaan kansainvälisen hallintosopimuksen luonteinen yhteisymmärrysmuistio (Memorandum of Understanding, Mou). Tällainen asiakirja ei ole oikeudellisesti sitova. Se ei aiheuta yhteistoimintavelvoitetta eikä kustannuksia lukuun ottamatta ohjausryhmän säännöllisesti pidettäviä kokoontumisia. Mahdollisten yhteisprojektien kustannusten jakaminen sovitaan projektikohtaisesti. UM on lausunnossaan puoltanut puitesopimuksen solmimista, ja UTVA käsittelyssään 31.10 puolsi sopimusneuvottelujen aloittamista.